

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΔ' ΚΥΚΛΟΣ

Βασική Σειρά και Παράπλευρες Εκδηλώσεις

5ο Σεμινάριο

Η πέμπτη Συνάντηση του ΚΔ' Κύκλου των Σεμιναρίων ΙστορικοΦιλοσοφικού Λόγου θα γίνει την

Πέμπτη, 7 Απριλίου στις 8.30 το βράδυ

Ο τίτλος του τέταρτου Σεμιναρίου είναι:

Βούληση και Καθήκον Η Ψυχολογία του Υποκειμένου

και η Αντι-φυσική Ηθική

Ο γενικός τίτλος της ενιαίας θεματικής μας της περιόδου 2010 – 2011 (Κύκλοι ΚΓ' και ΚΔ') είναι:

Ελληνισμός και Νεωτερικότητα

Ή

Η Απόλυτη Αντίθεση του Πολιτισμού του Οντος και του Πολιτισμού του Μη-Οντος
Ερευνες στην Σχέση του Κλασσικού και του Γερμανικού Πνεύματος,
στην Μοίρα της Ευρώπης και στον Λόγο του Κόσμου

Στην Ιταλική Αναγέννηση, σαν συνολικό ιστορικό φαινόμενο, διακρίνουμε τον δυναμικό πυρήνα μιας καθαρής Μεγάλης Επιστροφής του Κλασσικού. Είδαμε σε αυτόν τον πυρήνα, όπως περιμέναμε, τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά του Ενδοκοσμικού Μοντέλου που έχουμε αναλύσει – οντολογικά μεν, τη συνέχεια και ομοιογένεια του είναι στην ολοκληρία της ύπαρξης, αξιολογικά δε το υπέρτατο τέλος της φυσικής τελειότητας σε ύλη και πνεύμα, σώμα και νου, δυναμικά δε στον έρωτα του καλού ως συνεκτικής αρχής και κινητήριας ορμής του σύμπαντος κόσμου. Αναλύσαμε τα ιδιώματα αυτά σε τέσσερις μεγάλες εμβληματικές μορφές της Αναγέννησης για να τα δούμε ενεργά στην γνησιότερη μορφή τους. Αυτά συνιστούν την πραγματική ιδέα της Αναγέννησης.

Αλλά η κλασσική επιστροφή δεν εξηγεί το άπαν της Αναγέννησης. Υπάρχουν και άλλες συνιστώσες του ιστορικού φαινομένου, όπως αυτό οριοθετείται χρονικά και χωρικά, αφαιρούμενοι από την ιδέα του. Για να το καταλάβουμε βαθύτερα στην πληρότητά του, στραφήκαμε να εξετάσουμε χαρακτηριστικά φαινόμενα εισόδου της Νεωτερικότητας εις τρόπο ώστε, φθάνοντας στην ουσία τους, να αποκτήσουμε το δεύτερο σύστημα συντεταγμένων που χρειαζόμαστε για να αναλύσουμε το σύνθετο γεγονός της έναρξης των Νεώτερων Χρόνων. Η μεθοδολογία μας καθοδηγείται από τον υποτεθέντα διϋσμό μεταξύ του αρχαίου Κλασσικού και του Τευτονικού στοιχείου στη συγκρότηση της Νεωτερικής Ευρώπης.

Τα χαρακτηριστικά φαινόμενα έναρξης της Νεωτερικότητας ανήκουν στα τρία θεμελιώδη πεδία της ανθρώπινης ύπαρξης, θρησκεία, σκέψη, τέχνη.

Στον θρησκευτικό τομέα, το γεγονός που σημαδεύει τις εξελίξεις είναι η Διαμαρτυρία και Μεταρρύθμιση. Το πνεύμα της Αναγέννησης είχε φυσήξει και σε αυτήν την Αγία Έδρα. Μεγάλοι Πάπες όπως ο Ιούλιος ο Β' ενεφορούντο πλήρως από αυτό το πνεύμα. Το τελικό σύμβολο νίκης θα ήταν, κατά την υπερβολική αλλά αποκαλυπτική διατύπωση του Nietzsche, ο Καίσαρ Βοργίας στο θρόνο του Αγίου Πέτρου. Στο μεγάλο έργο της καλλιτεχνικής ανασυγκρότησης της Ρώμης δια του Πνεύματος της Αναγέννησης πρωτοστατούσαν οι Πάπες. Για τη συλλογή χρημάτων προς τον διπλά άγιο (για τον Θεό και για την Τέχνη για τον θεό, *in gloriam Dei* ούτως ή άλλως) σκοπό της ολοκλήρωσης του Μνημειώδους Ναού του Αγίου Πέτρου, ο Πάπας έστειλε στη Γερμανία περιοδεύοντες αντιπροσώπους του. Πωλούσαν ψυχικά οφέλη (τις περίφημες *indulgentiae*, συγχωροχάρτια) αντί υλικού αντιτίμου προς χρήση εις πνευματικό και καλλιτεχνικό σκοπό. Η Ειρωνεία της Ιστορίας

φθάνει σε μεγαλειώδες αποκορύφωμα! Το βαρύγδουπο Γερμανικό πνεύμα εξανέστη δια του Λουθήρου.

Και εξανέστη σε πολλά επίπεδα. Η Τευτονική ελευθερία: δεν θα ελέγχεται ο Βορράς και η Γερμανική Αυτοκρατορία από τον Νότο και τη Ρώμη – ούτε πια στο πνευματικό κεφάλαιο. Η Τευτονική σοβαρότητα και το Γερμανικό βάρος: κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να υπόσχεται κάτι σε άλλον σε σχέση με τη σωτηρία του. Το Τευτονικό μονοσήμαντο: η λύτρωση του ανθρώπου είναι το μόνο θέμα που αξίζει απολύτως, όλα τα άλλα εξαφανίζονται μπροστά του. Η Τευτονική μονόγραμμη λογική: η σωτηρία ως ζήτημα αιώνιας ζωής και θανάτου αφορά αποκλειστικά τη σχέση του κάθε προσώπου με τον Θεό. Η πνευματική ουσία της Μεταρρύθμισης προκύπτει από αυτές τις συντεταγμένες της. Το βάρος της Σωτηρίας του ανθρώπου είναι άπειρο. Μόνο ο άπειρος Θεός μπορεί να το σηκώσει. Ούτε στο ελάχιστο η Σωτηρία δεν μπορεί να εξαρτάται από το σωζόμενο, αλλά μόνον από τον Σωτήρα. Η ανθρώπινη φύση και όλη η φύση είναι ριζικά διεφθαρμένες. Ο «Κόσμος» του Κάλλους για τον αρχαίο κόσμο είναι αποτρόπαιη ασχήμια φθοράς. Το οντολογικό χάσμα μεταξύ Δημιουργού και δημιουργήματος που διαγνώσαμε στη ρίζα του Αλλοκοσμικού Μοντέλου του Εκκρεμούς της Ιστορίας, ωθείται εδώ στις έσχατες συνέπειές του.

Βέβαια υπάρχει και δρα ο κλασσικός περιορισμός: ο Αγαθός ποιεί αγαθά. Άρα το δημιούργημα είναι πρωτογενώς «καλόν λίκαν». Αλλά για τη Γερμανική μονοειδή εμβριθεία, ο περιορισμός αυτός, προερχόμενος από το Ενδοκοσμικό μοντέλο, αίρεται. Στην ουσία ακυρούται. Το κτίσμα, ως πεπερασμένο, στην απόλυτη δηλαδή αντίθεσή του προς το απόλυτο Είναι του Θεού, εμπεριέχει στην ίδια την ύπαρξή του σαν ουσιώδες χαρακτηριστικό γνώρισμά του τον σπόρο της φθοράς, της αμαρτίας, του πνευματικού θανάτου. Αναγκαία γίνεται η Πτώση στη Διαφθορά. Το κοσμικό ον είναι άσχημο από τη φύση του, απόλυτα ατελές έναντι του Τελείου, απόλυτα αμαρτωλό απέναντι του μόνου Αγίου.

Όχι μόνο έχουμε να κάνουμε με την άρνηση του κόσμου της φυσικής τελειότητας. Αλλά και με την άρνηση του ορθοδόξου θρησκευτικού βιώματος της καθ' ημάς Ανατολής. Λίγο πριν είχε διατυπωθεί το δόγμα που εκφράζει το τελευταίο, με τις Ησυχαστικές Έριδες: την ίδια την ύπαρξη του κτίσματος συνιστά η άκτιστη ενέργεια του Κτίστη. Στη Μεταρρύθμιση έχουμε την πλήρη ανατροπή αυτού του βιώματος και αυτού του δόγματος. Το δημιούργημα άπαξ δημιουργηθεί μένει μόνο υπαρξιακά, οντολογικά και σωτηριολογικά, μόνο με την φθορά και διαφθορά του. Μόνο στην άπειρη ασχήμια της διαφθοράς του. Χρειάζεται τη δράση του Θεού για να αρθεί και να φθάσει στη σωτηρία του. Δράση που δεν συναντά κανένα συνεργό κίνημα στον άνθρωπο, αφού τίποτα στο κτίσμα δεν είναι άκτιστο. Η δημιουργία ήταν μια εξωτερική σχέση που δεν αφήνει σφραγίδα στο δημιούργημα. Η σφραγίδα της χάριτος πρέπει να μπει εκ των υστέρων, από την απολύτως αυθαίρετη βούληση του Θεού. Όθεν το δόγμα του προαιώνιου προκαθορισμού. Ο Θεός έχει αρχήθεν επιλέξει αυτούς που θα σωθούν χωρίς καμία σχέση προς το φυσικό ποιόν τους. Το φυσικό ποιόν τους και η φύση έτσι κι αλλιώς είναι απόλυτη απαξία, δοχείο βδελυγμάτων, Βαβυλών της διαφθοράς.

Τη στιγμή που το Εκκρεμές της Ιστορίας έδειχνε να είναι έτοιμο να αναστρέψει φορά κινούμενο πάλι προς το Ενδοκοσμικό Μοντέλο, η Τευτονική δράση εισήγαγε εξωτερική συνιστώσα στη φυσική αρμονική του ταλάντωση. Έκτοτε συνέχισε την αφύσικη πορεία του οδηγώντας το Αλλοκοσμικό Μοντέλο σε διαδοχικούς Παραλογισμούς, τους οποίους θα μελετήσουμε ένα προς ένα στη σειρά των συναντήσεών μας. Σημειώνω εξαρχής ότι

α-φύσικη κατάσταση μπορεί να υπάρξει και να συντηρηθεί μόνο με συνεχείς ενέσεις τεχνητότητας. Το α-φύσικο επιδέχεται ασταθούς μόνο ισορροπίας, και αυτής τεχνητής. Θα αναλύσουμε τον νόμο αυτό στα ακολουθούντα σεμινάρια ελέγχοντας την εφαρμογή του κατά πεδίο της ανθρώπινης ύπαρξης και κοινωνίας.

Στη φιλοσοφία τώρα, το αρχικό σκηνικό κατά τους χρόνους της Αναγέννησης περιελάμβανε δυο βασικούς παράγοντες. Τον ΝεοΑριστοτελισμό του Σχολαστικισμού (με τις διάφορες εξελίξεις και τροποποιήσεις του στο τέλος των Μέσων Χρόνων που προοιωνίζουν την ερχόμενη ανάδυση της Τευτονικής σκέψης με την είσοδο της Νεωτερικότητας) και τον ΝεοΠλατωνισμό του Αναγεννησιακού Πυρήνα. Ο πρώτος είχε ισχυρή αγκύρωση στη θεολογία της Καθολικής Εκκλησίας. Ο δεύτερος στο πνεύμα της Μεγάλης Επιστροφής, όπως εξήγησα στο προηγούμενο κείμενο σκέψης. Με τον Καρτέσιο εισάγεται το νέο στοιχείο που συνιστά στον διανοητικό τομέα του νου τη Νεωτερικότητα. Είναι το φιλοσοφικό αντίστοιχο της Θρησκευτικής Μεταρρύθμισης.

Την ιδιοσυστασία του νέου αυτού στοιχείου μπορούμε πάλι να την συλλάβουμε καλύτερα στην αντίθεσή της προς τη θεμελιώδη στάση του φυσικού και κλασσικού ανθρώπου. Ο άνθρωπος είναι μέρος του Κόσμου. Η σκέψη του μέρος της πραγματικότητας. Ακόμη περισσότερο, ο νους είναι η διαύγεια του όντος, η νοητικότητα ανήκει στο ον και σημαίνει απλώς την τάξη του όντος. Όπου υπάρχει τάξη υπάρχει νους – στις ουράνιες σφαίρες για παράδειγμα, στη «σοφία της φύσης» γενικά. Φιλοσοφικά αυτό το βίωμα διαρθρώνεται στη θέση ότι το ον νοεί και σκέπτεται, και ότι όπου γίνεται αποκάλυψη του όντος, όπου φανερώνεται το κρυφό της ύπαρξης, εκεί αναδεικνύεται η τάξη της πραγματικότητας, κι αυτό είναι ο νους του είναι και ο λόγος του όντος. Κυριολεκτικά δεν «σκεπτομαι» όταν σκέπτομαι αλλά «σκέπτεται», όπως «βρέχει», απρόσωπα, ή καλύτερα «σκέπτεται, δηλαδή ξελαγαρίζει, διαυγαιώνεται εν τάξει και αρμονία το ον».

Συνέπεια αυτών των προδιαγραφών της φυσικής και κλασσικής (ως τελειότητας της φυσικής) σκέψης είναι ότι για το αρχαίο μυαλό το πρόβλημα δεν είναι πώς φανερώνεται η αλήθεια αλλά πώς ΔΕΝ φανερώνεται. Το ζήτημα, για να το πω επιγραμματικά, είναι πώς υπάρχει ψεύδος, αφού δεν υπάρχει το μη ον, κι αφού νοείν και είναι ταυτόν εστί. (Η Παρμενίδεια θέση που έχω αναπτύξει σε σειρά κειμένων του προηγούμενου ΚΓ' Κύκλου των Σεμιναρίων και τα οποία είναι ανηρτημένα στο site του Ινστιτούτου). Στη συνειδητή απαξίωση της μεθοδολογίας εν γένει εκ μέρους του κλασσικού νου («ξυνὸν δέ μοι ἔστιν / οἴπόθεν ἄρξωμαι· τόθι γὰρ πάλιν ἵξομαι αὖθις», Παρμενίδης DK 28β5), η Νεωτερικότητα εισβάλλει με έναν Λόγο περί Μεθόδου (Descartes). Εδώ ένα περίεργο, ανεπεξήγητο, εξω-φυσικό υποκείμενο αντιτίθεται προς την πραγματικότητα του όντος. Και αφού αντιτίθεται εξωτερικά προς αυτό, το θεμελιώδες πρόβλημα είναι πώς είναι δυνατή η αλήθεια, η σύλληψη δηλαδή του ετρογενούς όντος από το υποτεθὲν υποκείμενο. (Θυμηθείτε ότι για το κλασσικό μυαλό το όμοιο γινώσκει το όμοιο, οπότε η ακλόνητη θεμελίωση της δυνατότητας της αλήθειας είναι η δεδομένη ομοειδεία των αρχών και στοιχείων του όντος και της ανθρώπινης φύσης. Συνοπτικά: Το Ον νοεί, και εμείς είμαστε ον. Άρα και στην ψυχή μας αποκαλύπτεται το φως του νου και ο λόγος του όντος. Ξαναλέω, το πρόβλημα εκεί ήταν ποια στρέβλωση κάνει ώστε να ΜΗΝ αποκαλύπτεται).

Σε μια διαστροφή του Λόγου του Όντος οικοδομείται όλη η νεωτερικότητα της σκέψης. Την βεβαιότητα της αλήθειας ο αρχαίος νους την βρίσκει στο είναι στο οποίο ανήκει. Την βεβαιότητα της αλήθειας την βρίσκει το νεωτερικό υποκείμενο στην ίδια του την αμφιβολία για το είναι, αφού αυτή θεωρείται αναμφίβολη και σαν τέτοια θεμελιωτική της ύπαρξης του

υποκειμένου. Το αφύσικο υποκείμενο βεβαιώνεται την μόνη θεμελιώδη βεβαιότητά του από την αμφιβολία του για το είναι! Όντως αποκαλυπτικό. Όλη η εξέλιξη της Ευρωπαϊκής σκέψης εμπεριέχεται ως εν σπέρματι σαυτό.

Το οντολογικό Σχίσμα και Χάσμα μεταξύ Θεού και Κόσμου, Απόλυτου Είναι και Σχετικής Ύπαρξης, Δημιουργού, Κτίστου και Δημιουργήματος, Κτίσματος, βρίσκεται εδώ συγγενικό Σχίσμα και Χάσμα μεταξύ Καθαρού Υποκειμένου και Όντος, της πραγματικότητας. [Λέω «καθαρό» υποκείμενο γιατί το υποκείμενο το οποίο εισάγεται τώρα στην ιστορία δεν είναι η ψυχή μου, το εγώ μου, ο εαυτός μου καθ' όσον αυτός έχει ορισμένες ιδιότητες αίσθησης, απόφασης, σκέψης – αλλά κάτι άλλο το οποίο «βλέπει» αυτή την ψυχή, αυτό το εγώ, αυτόν τον εαυτό ως αντι-κείμενα, και ως μέρος του κοσμικού όντος, της αντι-κειμένης πραγματικότητας. Από αυτό το Καθαρό υποκείμενο θα εξελιχθεί αργότερα το υπερβατολογικό Υποκείμενο του Kant και το υποκείμενο του υπαρξισμού. Ήταν μαθηματικά βέβαιο ότι τα δυο Χάσματα, με το να έχουν τον ένα πόλο τον ίδιο – το ον, την πραγματικότητα του Κόσμου – θα συνεπάγονταν στο τέλος σύγκρουση μεταξύ των δυο άλλων, του Θεού και του Καθαρού Υποκειμένου. Κι έτσι έγινε. Το α-φύσικο Υποκείμενο υποκατέστησε εντέλει τον Θεό, και σε α-φύσικους παροξυσμούς ονειρώξης φαντάστηκε ότι έγινε δημιουργός: η ύπαρξή του (απεφάνθη) προηγείται της ουσίας! Η πορεία της Νεωτερικότητας είναι μια πορεία διογκούμενης φαντασίωσης που καταλήγει σε Ψύχωση. Το τεταραγμένο μιας τέτοιας α-φύσικης πορείας εκφράζει και η βαθειά συναισθηματικότητα της Ευρωπαϊκής Τέχνης. Ο Schiller με τον Γερμανικό Ρομαντικό τρόπο του, συνέλαβε το θέμα συγκρίνοντας την κλασσική και την Ευρωπαϊκή ποίηση υπό την αντίθεση Naive und Sentimentalische Dichtung στην ομώνυμη μελέτη του. «Απλοϊκή» υπό την έννοια του «Άμεση», «Χωρίς Αναλογισμό» είναι η ποίηση του ανθρώπου μέσα στη φύση. «Συγκινησιακή», δηλαδή «με συναισθήση της υποκειμενικότητας» είναι η ποίηση του Υποκειμένου εκτός φύσης. Στην πρώτη ο συναισθηματικός κόσμος του ανθρώπου διεγείρεται και συνδιαιθροούται με τη μορφή του όντος όπως αναπαράγεται στην Τέχνη. Στη δεύτερη το άμεσο είναι η πρόκληση συγκινησιακών κυματισμών, και τα πράγματα καθίστανται σχεδόν μόνον η αφορμή για το συναισθηματικό γίνεσθαι. Το νόημα του όντος εξαρτάται από την συγκινησιακή τονικότητά μας.

Με συναισθήμα εν προκειμένω δεν εννοώ το πάθος, την ψυχική κίνηση και ορμή, το συν-αίσθημα του φυσικού ανθρώπου που είναι η εσωτερική του απόκριση στις καταστάσεις του κοσμικού και ανθρώπινου περιβάλλοντός του. Αυτά είναι μέρος της φύσης του ανθρώπου, της φύσης γενικά και του συντεταγμένου συστήματος της ύπαρξης που είναι ο «Κόσμος». Με συναισθήμα σαν συγκινησιακό παλμό στον παρόντα συσχετισμό εννοώ την δόνηση του ξέχωρου από την φύση και τον κόσμο Υποκειμένου που έχει εσωτερική αρχή κίνησης του ψυχισμού του. Όπως αργότερα στον Kant η χοροχρονική και εννοιολογική διαρθρωση της πραγματικότητας είναι οπλισμός του αντιληπτικού υποκειμένου που προβάλλεται σε ένα ακατανόητο, άγνωστο και, τελικά, άχρηστο πράγμα καθ' εαυτό (Ding an sich) --- έτσι και η συγκινησιακή φόρτιση προέρχεται στην Νεωτερικότητα κατά κύριο λόγο από την εσωτερική νοηματοδοτική «λογική» του υποκειμένου χωρίς ουσιώδη συνάρτηση προς τα τεκταινόμενα, που είναι περισσότερο οι αφορμές για την εκδίπλωση της υποκειμενικής συναισθηματικότητας.

Θα μελετήσουμε αναλυτικά το χαρακτηριστικό αυτό στις αναλύσεις μας της τέχνης (στην σειρά «Μορφή και Τέχνη» του παράλληλου Κύκλου Σεμιναρίων). Ήδη πάντως στο Αναγεννησιακό πεδίο παρατηρήσαμε (και μάλιστα στην ζωγραφική) την διαφορά μεταξύ του κλασσικού Michelangelo και του νεωτερικού Tiziano (ανάλογα προς την διαφορά του Duccio

και του Giotto δυο αιώνες πιο πριν). Η μορφή κυριαρχεί στον πρώτο και το χρώμα αφ' ενός μεν υπηρετεί το σχέδιο, αφ' ετέρου δε υπακούει στην αρχή της συνέχειας και ομογένειας. Τα χρώματα έχουν μια υπολανθάνουσα βασική τονικότητα η οποία συνδέει και τα πιο αντίθετα ως κοινός όρος τους, όπως ακριβώς και οι διαφορετικότερες υπάρξεις του Κόσμου συνεχονται από ένα κοινό συνεκτικό δεσμό και συνανήκουν στους κρίκους μιας και της αυτής αλυσίδας του Είναι. Αντιθέτως στον Τισιανό το χρώμα αίρεται στο ζωγραφικό θρόνο, ενώ απουσιάζει κοινή τονικότητα και γεφυρώνουσες αποχρώσεις στα χρώματα ενός πίνακα: η αρμονία επέρχεται εξωγενώς δια της εξισορρόπησης ασυζυγών και αγεφύρωτων αντιθέσεων.

Απαξίωση της φύσης και της εντελέχειάς της (άρνηση της υπέρτατης αξίας της φυσικής τελειότητας) - χειραφέτηση του Υποκειμένου από την φυσική ολοκληρία και την κοσμική ύπαρξη (είσοδος του α-φύσικου υποκειμένου στην ιστορία) - αρχή της συναισθηματικότητας στην τέχνη (κατάργηση της ηγεμονίας στην μορφή ως οντολογικού δεδομένου και διαδοχική αποδόμηση της μορφής).

Αυτές οι τρεις σταθερές σηματοδοτούν ένα πυρήνα Νεωτερικότητας σύστοιχο προς τον πυρήνα της Κλασικότητας που είχαμε διαγνώσει την προηγούμενη φορά. Με τέτοιες σταθερές και ουσίες και (Πλατωνικές) «ιδέες» η Ευρωπαϊκή ιστορία καθίσταται επιτέλους διαφανής και κατανοητή.

Τελείωσα την προηγούμενη Πέμπτη με μια τολμηρή επισημείωση. Οι τρεις σταθερές της νεωτερικότητας αντιστοιχούν θαυμαστά προς τα τρία βασικά χαρακτηριστικά ιδιώματα των Γερμανών που διέτύπωσε ο Tacitus (*"de origine et situ Germanorum"*) τον 1ο αιώνα π.Χ.

Είναι:

1/ Ο βαρβαρισμός τους: βρίσκονται σε μια πνευματική νάρκη αφού αγαπούν ταυτόχρονα την αεργία και μισούν την ησυχία (*"ipsi hebent, mira diversitate naturae, cum iidem homines sic ament inertiam et oderint quietem"*). Αγροίκη διασκέδαση, ποτό, τσακωμοί, πόλεμος και ύπνος. Η ουσία του βαρβαρισμού (όχι απλά της χαμηλής πολιτιστικής στάθμης).

2/ Η πελατειακότητα της βασικής κοινωνικής σχέσης τους. Ακόλουθοι κάποιου ισχυρού, τον υπηρετούν και τους προστατεύει. Δεσμός πανίσχυρος πίστης.

3/ Η ιδιαίτερη τιμή στο γυναικείο φύλο. Πίστη στον γάμο, σεβασμός και αξία τους.

Και να η αντιστοιχία με την οποία κατέληξα στο προηγούμενο σεμινάριο.

Ο Βαρβαρισμός εξηγεί την απαξίωση της φυσικής τελειότητας (η οποία θέλει καλλιέργεια και καλλιεργημένο μάτι για να τρέψει την ένταση σε δημιουργικότητα, την οξυθυμία σε φιλοτιμία, και τον καυγά σε άμιλλα, τον δε ερεθισμό σε ανταγωνισμό αριστείας) – και αντιστοιχεί προς την Μεταρρύθμιση.

Η Πελατειακότητα εξηγεί την τεχνητότητα των ανθρωπίνων δομών (σε αντίθεση π.χ. προς την φυσικότητα που προκύπτει από την προστακτική της αριστείας) - και αντιστοιχεί προς τον Υποκειμενισμό.

Η Γυναικεία τιμή εξηγεί την υπόσκαψη της κυριαρχίας της μορφής στην Τέχνη (βλέπετε πως και οι συζητήσεις μας στις παράπλευρες εκδηλώσεις και τα αρχαιοελληνικά συμπόσια δένουν με τον ειρμό της σκέψης στην κύρια γραμμή της όπως θα έπρεπε σε ένα κλασικό κοσμοειδωλό!) - και αντιστοιχεί προς τον Συναισθηματισμό στην τέχνη. (Η αρχαία τέχνη είναι ανδροπρεπής, η Ευρωπαϊκή βασικά θηλυπρεπής).

Ως κείμενο σκέψης για συζήτηση σας στέλνω μια παλαιότερη μου, πυκνή, συνθετική διαπραγματεύση του Λόγου ως Οντολογικής Αρχής.

Θα συνεχίσουμε ανατέμνωντας την νεωτερική ψυχολογία και ηθική.

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.

Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.

Η εισοδος είναι ελεύθερη.

Όπως προανήγγειλα το 3ο Αρχαιοελληνικό Συμπόσιο θα πραγματοποιηθεί αυτό το Σάββατο 9 Απριλίου. Αιχμή παρουσιάζεται τότε κοσμικής συνέργειας και συμπάθειας που θα τιμήσουμε για να συγκινηθούμε με την δυναμερή αρχή της! Θα σας στείλω σε μια-δυο ημέρες χωριστό Δελτίο με εξηγήσεις και λεπτομέρειες. Όποιος ενδιαφέρεται να συμμετάσχει παρακαλώ να επικοινωνήσει μαζί μου. Για τα δυο πρώτα υπάρχουν περιγραφές ανηρτημενες στο site. Αυτήν την Δευτέρα 4 Απριλίου δημοσιεύθηκε στον «ΠΑΤΡΙΝΟ ΤΥΠΟ» δισελιδο αφιέρωμα στον εορτασμο μας της Ισημερίας με το 2ο Αρχαιοελληνικό Συμπόσιο.